

CHRAU JRO

2

CHRAU
PRIMER #2

TIẾNG CHRAU JRO

CUỐN 2

Reprinted: 1966

SIL/ASFA Library
372.959

SIL LIBRARY

372.959

Chra 3

CHRAU JRO

2

reprinted: 1966

Handwritten text, possibly a signature or date.

khon

mđ

xđ

vđ

ng điu

yđ

ng

nđ

đ

đ

wv

wv

đ

đ

bđ

bđ

đ

đ

đ

đ

LỜI GIỚI THIỆU

Một trong những đặc-sắc của nước Việt-Nam là sự khác biệt về dân-chủng. Sự khác biệt này không có nghĩa là không thống-nhất cũng như sự khác biệt giữa mắt, tai, mũi và miệng không làm mất sự hòa-hợp của khuôn mặt.

Yếu-tố quan-trọng của sự thống-nhất quốc-gia là tỷ-số rất cao của những người hay chữ. Chính-phủ Việt-Nam thật tự-hào về điều này và cố-gắng nâng cao trình-độ ấy. Nhận thấy các thứ tiếng mẹ đẻ của các dân-chủng trong nước đều là những chuyên-ngữ đáng nghiên-cứu và phổ-biến, Chính-phủ cũng công-nhận những ngôn-ngữ này là những nhịp cầu quan-trọng để thấu-triệt Quốc-ngữ.

Quyển sách này là một trong những sách vỡ-lòng do Chính-phủ xuất-bản để cung-cấp cho công-dân thuộc nhiều ngôn-ngữ khác nhau. Nhịp cầu song-ngữ của những sách vỡ-lòng này chứng-minh sự thông-cảm và lòng tương-kính giữa Chính-phủ và nhân-dân.

Viện Chuyên-khảo Ngữ-học thuộc Đại-Học-Đường North Dakota (The Summer Institute of Linguistics affiliated with the University of North Dakota) do giáo-sư Richard S. Pittman hướng-dẫn, đã góp phần đắc-lực vào việc biên-khảo tập sách này.

Tháng Tư năm 1964

ĐỖ BÁ-KHÊ

Chánh Văn-Phòng Bộ Quốc-Gia Giáo-Dục

LỜI TỰA

Tiếng Chrau (Chrau đọc như chư-rau) là một thứ tiếng nói tại phía nam tỉnh Long-Khánh và các vùng lân-cận như các tỉnh Bình-Tuy, Phước-Tuy, Phước-Thành và Biên-Hòa. (Chrau cũng gọi Chrau Jro).

Mục-dịch của sách này trước hết là dạy cho biết đọc tiếng mẹ đẻ đã rồi mới dạy cách thích-ứng phương-pháp đã học được để giúp tập đọc tiếng Việt.

Cách đọc tiếng Chrau

Các chữ Chrau phần nhiều giống như chữ Quốc-ngữ. Phần nhiều các từ-âm đọc theo giọng Bắc Việt. Chữ w, d, và j đọc như tiếng Rade và tiếng Anh, và ph, th, chh, kh, đều là âm-hồ, q, là thanh-môn-âm (hay âm cửa hầu).

Các mẫu-âm cũng đọc hơi giống như tiếng Việt; mỗi mẫu-âm đều có hai loại, ngắn và dài, na ná như trong tiếng Latin (ă, a, e, ê, o, ô, v. v...).

Cách dùng bộ sách này

Phương-pháp dùng trong bộ sách này là phương-pháp "psycho-phonémique", tức là dạy đọc những tiếng có nghĩa trước, thí dụ, "vap", rồi dạy đánh vần và tự-mẫu. Theo phương-pháp này học-sinh học mau hơn và nhớ lâu hơn vì tiếng có nghĩa. Học cuốn này xong, thì họ sẽ biết 17 chữ tức là v, p, s, q, c, m, t, ng, a, u, ô, i, n, o, d, g, l. và cũng sẽ biết phân-biệt mẫu-âm ngắn và dài. Sau khi học ba cuốn, họ sẽ biết đọc mỗi chữ trong tiếng Chrau. Trong cuốn sách thứ tư họ sẽ tập đọc và học những tiếng dài hơn.

Pôp saq tằm vum.

Vap tung aq.

Cô ôp càm.

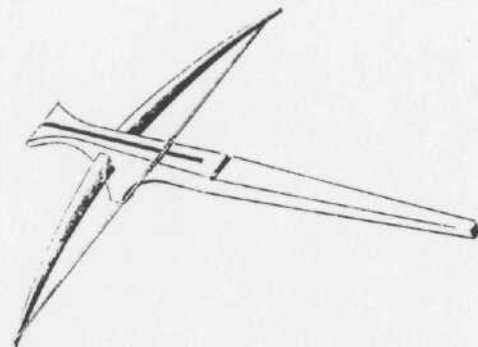
Mi sa.

Vap săng pôp saq a vôq.

Vap saq sêq, saq ăm.

Vi cô ?

Cô saq viq.

Anh đi trồng khoai.
Cha vác ná.
Ông làm mũi tên.
Mưa ướt.
Cha biểu anh đi đàng trước.
Cha đi về, đi tám.
Ông ở đâu ?
Ông đi ngủ.

LỜI TỰA

Tiếng Chrau (Chrau đọc như chư-rau) là một thứ tiếng nói tại phía nam tỉnh Long-Khánh và các vùng lân-cận như các tỉnh Bình-Tuy, Phước-Tuy, Phước-Thành và Biên-Hòa. (Chrau cũng gọi Chrau Jro).

Mục-dịch của sách này trước hết là dạy cho biết đọc tiếng mẹ đẻ đã rồi mới dạy cách thích-ứng phương-pháp đã học được để giúp tập đọc tiếng Việt.

Cách đọc tiếng Chrau

Các chữ Chrau phần nhiều giống như chữ Quốc-ngữ. Phần nhiều các từ-âm đọc theo giọng Bắc Việt. Chữ w, d, và j đọc như tiếng Rade và tiếng Anh, và ph, th, chh, kh, đều là âm-hô, q, là thanh-môn-âm (hay âm cửa hầu).

Các mẫu-âm cũng đọc hơi giống như tiếng Việt; mỗi mẫu-âm đều có hai loại, ngắn và dài, na ná như trong tiếng Latin (ă, a, e, e, o, o, v, v...).

Cách dùng bộ sách này

Phương-pháp dùng trong bộ sách này là phương-pháp "psycho-phonémique", tức là dạy đọc những tiếng có nghĩa trước, thí dụ, "vap", rồi dạy đánh vần và tự-mẫu. Theo phương-pháp này học-sinh học mau hơn và nhớ lâu hơn vì tiếng có nghĩa. Học cuốn này xong, thì họ sẽ biết 17 chữ tức là v, p, s, q, c, m, t, ng, a, u, ô, i, n, o, d, g, l. và cũng sẽ biết phân-biệt mẫu-âm ngắn và dài. Sau khi học ba cuốn, họ sẽ biết đọc mỗi chữ trong tiếng Chrau. Trong cuốn sách thứ tư họ sẽ tập đọc và học những tiếng dài hơn.

Pôp saq iăm vum.

Vap tung aq.

Cô ôp cãm.

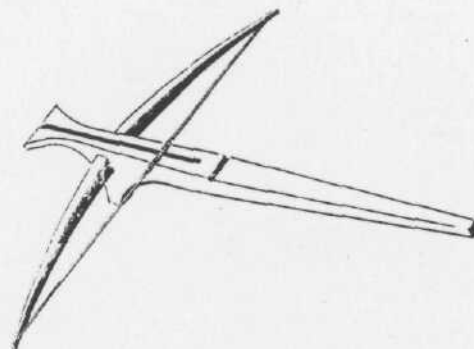
Mi sa.

Vap sãng pôp saq a vôq.

Vap saq sĩaq, saq ăm.

Vi cô ?

Cô saq viq.

Anh đi trồng khoai.

Cha vác nĩa.

Ông làm mũi tên.

Mua ước.

Cha biếu anh đi đặng trước.

Cha đi về, đi tám.

Ông ở đâu ?

Ông đi ngủ.

so

Vap rằm vum.

So sa vum.

Vap saq ăm.

So saq a vôq.

so

sa

chó

Cha trồng khoai.
Chó ăn khoai.
Cha đi tắm.
Chó đi đằng trước.

cáp

Vap saq.

So cãp vaq.

Cô saq.

So cữp cồ.

căn

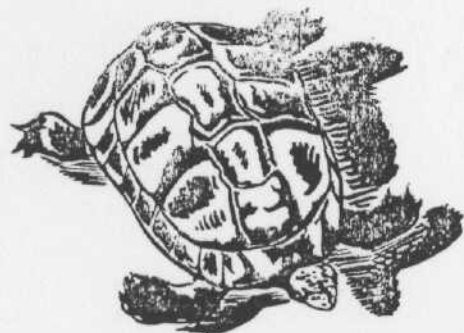
Cha đi
Chó căn cha.
Ông đi.
Chó căn ông.

cop

Cop cắp.

Cop sa.

Cop vắq.

rùa

Rùa cắn.

Rùa ắn.

Rùa ngừ.

Vap ôp sa.

Cop cắp vap.

Vap sa vum.

So cắp vap.

So saq.

Chà làm ắn.

Rùa cắn chà.

Chà ắn khoai.

Chó cắn chà.

Chó đi.

con

Con sa.

Cop cặp con.

Con saq.

con

Con ăn.

Rùa cắn con.

Con đi.

ca

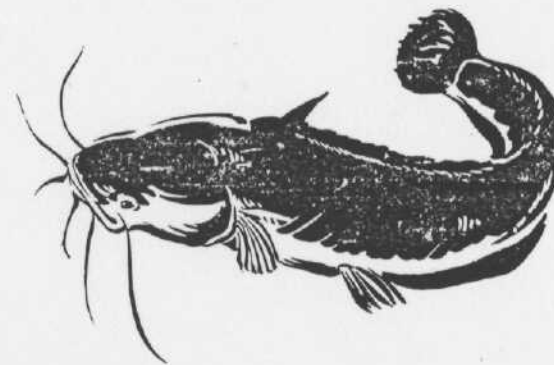
co

Vap sa ca co.

Con saq sãq sa ca.

Con sãng cô sa ca co.

So cặp ca.

cô

co

cá trê

Cha ăn cá trê.

Con đi về ăn cá.

Con biều ông ăn cá trê.

Chó cắn cá.

ô	o
cô	co
pôp	cop

a	o
sa	so
ca	co
căp	cop

ông trê
anh rùa

ăn	chó
cá	trê
cán	rùa

un

Un ôp sa.

Cô sãng un sa

Un saq vĩq.

bà

Bà làm ăn.
Ông biều bà ăn.
Bà đi ngủ.

an

ng

n

m

săng

un

ũm

Vap an so sa ca.

tung

an

vum

Un an cop con ưn.

con

căm

Pôp an aq vap ưn.

tăm

cho

Cha cho chó ăn cá.

Bà cho rửa cho con.

Anh cho ná cho cha.

biều
vác

bà
cho
con

tăm
khoai
mùi tên
trồng

gũq

Vap gũq ôp cãm.

Un gũq ôp ca.

Vi con ?

Con gũq a vôq.

ngồi

Cha ngồi làm mõi tên.
Bà ngồi làm cá.
Con ở đâu ?
Con ngồi ở đằng trước.

lu

Vap gũq lu.

Vi con ?

Con gũq lu sa vum.

Vi so ?

Con gũp a vôq.

nghĩ

Cha ngồi nghĩ.
Con ở đâu ?
Con ngồi nghĩ ăn khoai.
Chó ở đâu ?
Chó ngồi ở đằng trước.

ling

Vap saq a ling.

So u ling cặp vap.

Vi un cô ?

Un gũq lu u ling.

Cô saq ôp sa.

Chơ đi bên ngoài.
Chó ở ngoài căn cha.
Ông bà ở đâu ?
Bà ngồi nghỉ ở ngoài.
Ông đi làm ăn.

côt

Cô vĩa u sũng côt.

So con saq a ling.

Un an so saq tu côt.

So cặp cô u sũng côt.

Cô an so saq a ling.

buồng
Ông ngủ ở trong buồng.
Chó con đi bên ngoài.
Bà cho chó đi đến buồng.
Chó cắn ông ở trong buồng.
Ông cho chó đi ra ngoài.

<u>a</u>	<u>ă</u>	<u>u</u>	<u>o</u>	<u>ô</u>	<u>i</u>
an	săng	un	so	vôq	mi
aq	tăm	ũm	co	cô	vi
sa	căp	vum	cop	ôp	vĩq
saq	căm	gũq	con	pôp	sĩq
va	măt	lu		côt	ling
vap		vu			
ca		tu			
		tung			

cho
ná
ăn
đi
lúa
chưa
cá

biều
trồng
cần
mũi tên
mặt

bà
tăm
khoai
ngồi
nghĩ
người ta
rửa (mặt)
vác

chó
trê
rùa
con

đầu
ông
làm
anh
buồng

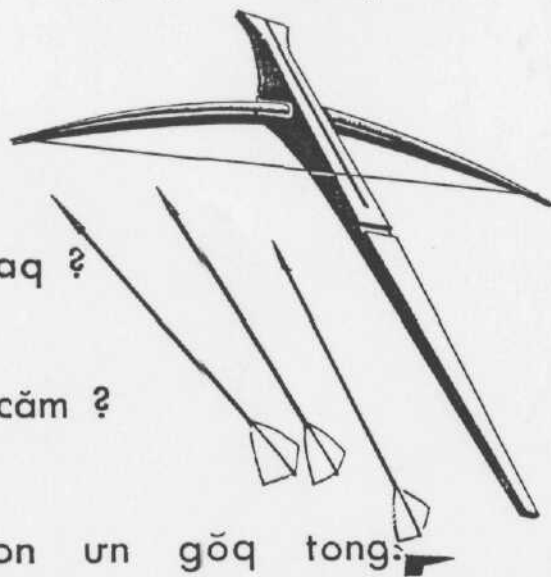
mưa
đầu
ngủ
về
ngoài

g

G

gỗq

Gỗq

Gỗq tong aq ?

Gỗq tong căm ?

Vap an con ưn gỗq tong.

 Bao nhiêu

Bao nhiêu cái ná ?

Bao nhiêu mũi tên ?

Cha cho con bao nhiêu cái.

g

G

goq

Goq

Vu an vap ưn goq.

Vi goq ?

Goq vap u sũng cõt.

Gỗq tong goq ?

gỗq

goq

 ống diều

Người ta cho cha ống diều.

Ống diều ở đâu ?

Ống diều cha ở trong buồng.

Bao nhiêu ống diều ?

bao nhiêu

ống diều

tu tĩq

Saq tu tĩq.

Goq vap u tĩq tĩq.

Vap saq tu tĩq.

Con gũq lu u ling tĩq.

đàng đó

Đi đàng kia.
Ông điếu cha ở đàng kia kia.
Cha đi đàng kia.
Con ngồi nghỉ ở ngoài kia.

tĩq

Un tĩq.

Un gũq tĩq tu tĩq.

Vap sãng con tĩq.

tĩq tĩq

lột

Bà lột.
Bà ngồi lột đàng kia.
Cha biểu con lột.

vi ?

gốq

tỉq

ũm

goq

tỉq

vum

đau ?

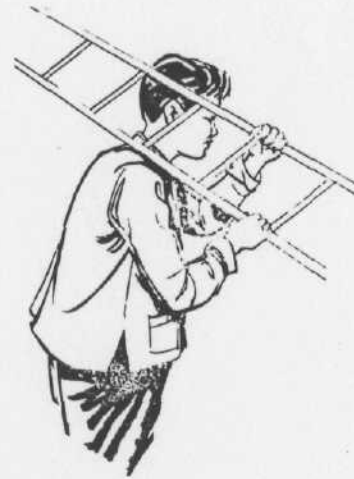
nhiều
kia
tắm

ổng điếu
lột vỏ
khoai

gung

Vi gung ?

Pôp tung gung.

gũng

Cô saq tu gũng tĩc

Cô gũq lu u gũng.

thang

núi

Thang đâu ?

Anh vác thang.

Ông đi đàng núi kia.

Ông ngồi nghỉ ở núi.

lấp

lấp

Un lap yum sa.

Con lấp cõt, vĩq.

Sơ lấp cõt cãp cõt.

lấp

lấp

vào

xất

Bà xất khoai ăn.

Con vào buồng, ngủ.

Chó vào buồng, cắn con.

Vap ôp cãm.

Vap an pôp un gồq tong cãm ?

Pôp tung aq, saq tu gũng.

Con sa ca co.

Con an cop sa ca.

Cop cãp ca.

Cha làm mõi tên.

Cha cho anh bao nhiêu mõi tên ?

Anh vác ná, đi đến núi.

Con ăn cá trê.

Con cho rùa ăn cá.

Rùa cắn cá.

Un lap vum.

So lăp, căp vum.

So saq du tu gũng.

Con gũq lu a ling.

Cô sâng con lăp cõt vĩa.

Cô mi.

So lăp cõt.

———— TÀI VIỆT-NAM ————
VÀ PHẢI-BỘ KINH-TẾ HOA-KỲ
GIỮA BỘ QUỐC-GIA GIÁO-DỤC
CHƯƠNG - TRÌNH HỢP - TÁC
ÀN-HÀNH TRONG KHUÔN-KHỔ

Bà xăt khoai.

Chó vào, cắn khoai.

Chó chạy trốn đến núi.

Con ngồi nghĩ ở ngoài.

Ông biều con vào buồng ngủ.

Trời mưa.

Chó vào buồng.

NGỮ VỰNG

<u>Chrau</u>	<u>Việt</u>	<u>Chrau</u>	<u>Việt</u>
a	đăng	pôp	anh
an	cho	sa	ăn
aq	ná	săng	biều
ca	cá	saq	đi
co	trê	sřq	về
căm	mũi tên	so	chó
căp	cần	sững	trong
con	con	tăm	trồng
cop	rùa	třq	đó
cô	ông	tiq	lột vỏ
côt	buồng	tong	cái, cán
du	trồn	tu	đàng
gốq	máy	tu (mắt)	rửa (mặt)
goq	ống điều	tung	vác
gũq	ngồi	u	ở
gững	núi	ũm	tám
gung	thang	un	bà
lăp	vào	ưn	có
lap	xắt	va	lúa
ling	ngoài	vap	cha
lu	nghĩ	vi	đâu
măt	mặt	vřq	ngủ
mi	mưa	vôq	đầu
ôp	làm	vu	người ta
		vum	khoai